

tisoč Din, ki so bili tamkaj spravljani kot izplačilo Auerspergove gozdne uprave delavcem.

Nevarnega vlomilca v osebi 34letnega Škofljanca, bivšega ključavničarskega pomočnika iz Leskovca pri Krškem, so prijeli orožniki in izročili v zapore sodišča v Novem mestu. Škofljanec je zagrešil več prav drznih vlomov po Dolenjskem.

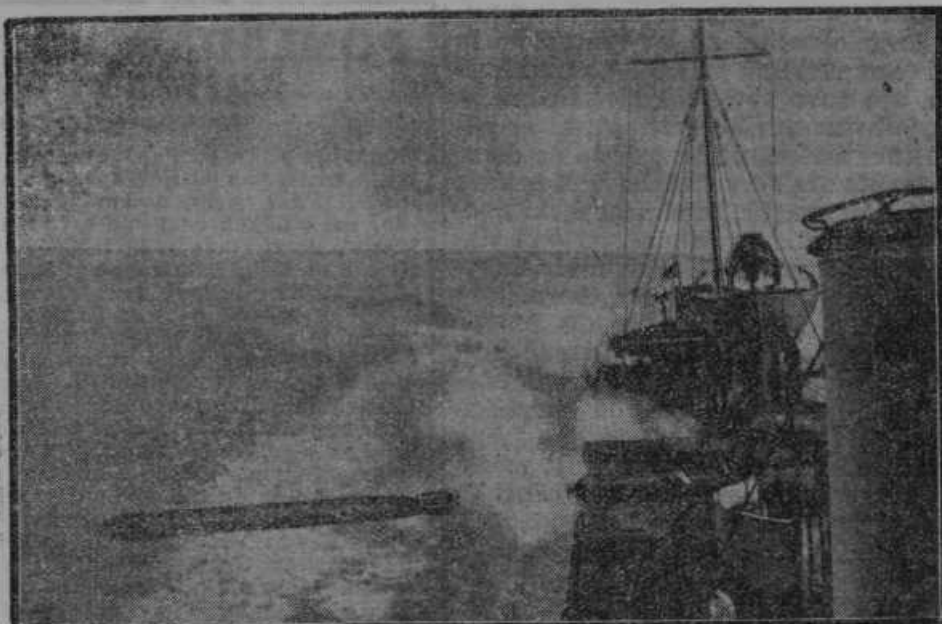
Velika požarna škoda. Na Rakitnu na naselju Boršt na Kranjskem je povzročil ogenj 300.000 Din škode. Osem družin je ostalo brez strehe; zavarovalnina je le malenkostna.

Velika tatvina blaga. Pri Sv. Barbari v Kostreni na Dolenjskem so vlomili cigani Hudoroviči v hišo Marije Kopajtičeve in so odnesli raznega blaga za 100.000 Din. Nekaj ukradenih vrednosti so našli zakopanih na polju, pretežno večino pa so cigani odnesli neznano kam.

Padla 70 m globoko in se ubila. Marija Božiček, uslužbena pri trgovcu Iv. Radanoviču v Krškem, je bila po svojih opravkih v vinogradu na Trški gori. V mraku se je vračala po strmi ter opasni bližnjici, spodrsnila je in padla po skalovju 70 m globoko. Drugo jutro so jo našli mrtvo z razbito glavo.

»Vedrili križ.« V »Slov. gospodarju« dne 20. januarja 1932 smo objavili zanimiv članek o »Vedrilih križu« ob državni cesti med Framom in Račami ter smo tudi pridali sliko tega križa. G. Davorin Žunkovič (Ptuj, Ljutomerška 22) prosi, da se mu naznani, kje je še najti kak slični križ drugod v Sloveniji, ker so ti izredno znameniti za našo starejšo kulturo.

K Materi božji na Trsat bomo romali letos o Binkoštih, če bo do 10. aprila prijavljenih vsaj 500 udeležencev. Prijavite se še danes na naslov: Romarski odbor pri »Sveti vojski«, Ljubljana, Dunajska cesta 17.

Angleška bojna ladja izstreli torpedo.

Iz zgodovine železa in jekla.

Znanje pridobivanja železa sega bogznanj kako daleč nazaj v zgodovino človeštva. Že starogrški zgodovinar Herodot (490 pr. Kr.) poroča, da so rabili krog 3000 pr. Kr. za obsekavanje granitnih kvadrov, iz katerih je zgrajena Keopsova piramida v Egiptu, železno orodje. Istočasno so rabili tudi mogočni ter bogati kralji v Uru v Mezopotamiji, odkoder je prišel v obljubljeni deželo oče Abraham, železna bodala. Sv. pismo in sicer Mojzeseve knjige in preroki omenjajo železo in jeklo, in v Siriji je bilo železo pod Homerjem in trojansko vojno (v 5. ali 4. stol. pr. Kr.) tako poceni, da so izdelovali iz njega poljedelska orodja.

Razvoj tehnike v pridelovanju železa in jekla je do 15. stoletja na prazgodovinski stopnji, kakor jo je še danes

najti pri divjih narodih Afrike in osrednje Indije. Železo so topili na kovaških ognjiščih ali v pečeh z uporabo lesenega oglja in mehov.

Do novejših dob so na mučen način pridobljeno železo uporabljali po največ za izdelovanje orožja. V indijskih grobovih so našli jekleno orožje iz dobe 600 pr. Kr. Še v srednjem veku je bilo v Evropi jeklo iz Indije iskana dragocenost. Japonci so pridobivali izborna jekla za orožje na ta način, da so pustili kovaško železo po cela leta globoko zakopano v zemljo.

Iste starosti, kakor je železno orožje, je tudi orodje iz železa. Važno ulogo je igralo pri starih Germanih (Nemcih) železno kladivo, sekira, podkev in plug.

V palači kralja Sargona v Ninivah (pozidana krog 700 pr. Kr.) so našli 160 ton železa in sicer: železne prstane, verige, žage itd. Pločevino so v starodavnih časih iz železa le kovali. Tudi žica

Berlinska policija sežiga komunistične zastave. — Desno: Belgijski raziskovalec Maks Cosyns se hoče povspeti v balonu višje nego belgijski profesor Piccard, ki je dosegel že dvakrat višino 17.000 metrov.

je bila kovana do 10. stoletja. Šele v sredini 14. stoletja se pojavijo v Bresciji, v Milanu, v Pasavi prve kovačnice za nožna rezila.

Mnogo prej nego v Evropi so kovali ogromne železne kose v Indiji. Še danes stoji znameniti železni steber pri indijskem mestu Delhi. Steber je dolg 7,25 m, ima v premeru 40 cm, tehta 6 tisoč kg in je iz 4. stoletja pr. Kr.

Že stari Grki so uporabljali pri gradbi streh železo. Znameniti kupoli cerkve sv. Marka v Benetkah (pozidana 1523) in nekoliko pozneje zgrajene kupole bazilike sv. Petra v Rimu sta prevlečeni na znotraj z železjem, ki ju drži skupaj in varuje razpada.

Najstarejše gradbe, pri katerih je železo prišlo posebno do veljave, so mostovi. Že Aleksander Veliki (356—323 pr. Kr.) bi naj bil zgradil preko reke Evfrat v Mezopotamiji železen most. Najbrž gre v tem slučaju za lesen most na železnih verigah.

Prve fužine ali plavže zasledimo v 14. stoletju ob spodnjem delu nemške reke Ren. V sredini 15. stoletja je bilo tamkaj že 29 velikih peči, iz katerih so lili železo in jeklo.

Železna ogrodja za stavbe so začeli v velikem uporabljati predvsem v Sev. Ameriki. Leta 1883 je zgradil ameriški stavbenik Jenny prvi nebotačnik »Home Insurance Building«, kojega ogrodje je čisto železno.

In danes se dviga železno ogrodje najvišjega ameriškega nebotačnika 400 metrov visoko, radijo-oddajni stolpi dosegajo višino 200 m in lok železnega mosta preko reke Hudson v Njujorku je širok 1200 m brez vmesne opore.

V najbolj modernih stanovanjih vidimo danes pohištvo iz jekla. Jekleno opremo uvajajo tudi v bolnice, šole in javna poslopja. Na Nemškem je že vse polno delavskih naselbin, kojih stanovanjske hiše so jeklene.

Mladina — naš up in naša bodočnost!

Franjo Tanjšek, št. Andraž pri Velenju.

Ko je ob koncu prejšnjega in vzniku sedanjega stoletja prostozidarstvo hotelo med naš narod zanesti nov svetovni in življenski nazor, se je predvsem obrnilo na mladino. Zavedalo se je, da če se enkrat polasti mladine, mu bo delo lahko in bo lahko izvedlo svoje temne namene. Pa so se razbili vsi načrti prostozidarjev, ker naša mladina — zlasti kmečka — je bila vedno zvesta svojim načelom, cerkvi ter narodu. Niso je omajali še tako ljuti viharji, marveč je vedno trdno stala na braniku svojih načel. Iz takratne mladine so izšli poznejši naši voditelji, ki so vodili naš narod skozi najhujše boje in viharje do zmage in vstajenja.

Kakor nekdanj, tako mora tudi sedaj naša

slovenska mladina postati ter ostati zvesta čuvarka svojih in narodnih pravic ter nositeljica močnega prosvetnega pokreta, ki naj gre do zadnjega obronka slovenske zemlje in do korenin slovenskega življa. In to sveto nalogo bo lahko vršila. Saj je naša mladina požrtvovalna in delavna; ona se ne ustraši nobenih še tako velikih zaprek, ona ne pozna publih fraz in brezplodnega sanjarjenja ter fantaziranja. Vedno in povsod se je izkazala, da je zmožna svojo nalogo dobro izvršiti. Zato ji moramo dati dela; zaposliti jo je treba pri naših gospodarskih organizacijah in kulturnih ustanovah. Dati ji je treba tudi vpliva na vodstvo, da sama odločuje ter nosi odgovornost. Tako se bo zlasti moška mladina usposobila za svoj nadaljnji življenski poklic.

V organizacijah, kjer mladina deluje, je povsod bujno življenje, polno neugnane sveže sile ter mladostne moči. Tam se zbira in šolajo naši bodoči gospodarji, od tam bodo izšli ljudje, ki bodo lahko mnogo koristili občini, cerkvi in državi. Slovenska kmečka mladina bo slej ko prej pogumno hodila po poti, ki vodi do uresničenja njenih idealov, in ni je sile, ki bi jo ustavila na tej poti. Armada na-

Velikonočni darovi:

lepa knjiga, spominki, razni albumi, okraski za dom itd. velika izbira in poceni v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5, Aleksandrova cesta 5 in Kralja Petra trg 4.

ših vztrajnih in pogumnih kmečkih fantov bo premagala vsako še tako težko zapreko ter čvrsto stopala cilju nasproti. Mladina slovenska! V tebe zaupa tvoj narod. V tvojih rokah je usoda in bodočnost njegova. Od tebe pričakuje pomoči v težkih dneh. Odzovi se njegovi prošnji, vzdrami se ter napreduj na poti krščanske in narodne prosvete, da moreš enkrat izpolniti svojo dolžnost do naroda: dvigniti ga do boljše in veselejše bodočnosti!

Odbor Krščanske žeznske zveze za Maribor in okolico naznanja vsem članicam in članom, da društvo zopet deluje kakor poprej. V nedeljo dne 2. aprila ima zveza ob 6. uri zjutraj v stolni in mestni župni cerkvi svojo velikonočno cerkveno pobožnost s skupnim sv. obhajilom.

Kamnica pri Mariboru. Tukajšnji cerkveni pevski zbor je na najlepši način praznoval materinski dan dne 25. marca t. l. Deklamacije naših fantov in nato mali prizor »Materina ljubezen dela čudeže«. In nato pa smo imeli skioptično predavanje s slikami »Lurški čudeži«, o katerih je govorila gđ. prof. Stupca. Nato so skupno zapeli z gđ. Stupco pesem, ki se vedno poje v Lurdu pri procesiji s svečicami: »Zvonovi zvonijo, prav miho pojo.« Kamničani so bili jako zadovoljni in so rekli, ta predavateljica pa še mora nas o priliki obiskati. Pa še eno veselo novico, g. urednik: Na materinski dan smo tudi imeli sprejem novih udov v tretji red sv. Frančiška.

Staritry pri Slovenjgradcu. Čisto tiho in neopaženo klije že nekaj časa sem v Starem trgu mlado življenje. Vzrastel je mlad prosvetnodramatični pokret, ki s svojim mladim dramatičnim zborom, obstoječ iz samih kmečkih fantov in deklet, zadivlja s svojimi predstavami skoraj da celo Mislinjsko dolino. Celo

Samemu sebi je zapustil življensko zavarovalnico.

Velika ameriška zavarovalnica je postala žrtov goljufije, katero si je privoščil zakrknjeni samec, ki si je hotel prikrojiti večer svojega življenja prav ugodno ter udobno. Sicer so ga razkrinkali, a od zavarovalnega plena je ostalo le bore malo. Neki Shephart je bil nekoč prav imovit. Posedel je čedno hišo v San Franciscu. Ker je živel preveč potratno in se je ukvarjal povrh še s spekulacijami, je skopnelo njegovo imetje prav kmalu. Ko je prišlo v Njujorku pred meseci do po celem svetu znanih bančnih polomov,

Pavel Keller:

12. nadaljevanje.

„Skrivnostni studenec“

Roman.

Poslovenil dr. Ivan Dornik.

Ema je plosnila z rokami.

»Srčkano! Ali je to res, ali pa je le izmišljeno?«

»Res je. V muzejih lahko vidiš taka gnezdeca, ki so jih našli v gozdovih in po vrtovih.«

»Srčkano! In zakaj dela ščinkavec tako?« Karel je bil v zadregi.

»Pač zaradi — zaradi tega, da privabi samico.«

Zelo mu je bilo nerodno, da se je stvar obrnila na to stran.

Ema se je zasmejala.

»Da, da, zgradi si zlato hišico, nato pa reče svoji izvoljenki: pridi! Vzemi me! Kajti, glej, zelo bogat možiček sem!«

Sedaj se je zasmel tudi Karel. Na pomladanskem soncu pa je sedel ščinkavec v svoji

pisani praznični suknjici in pel veliko bolj na glas, kakor pa se ščinkavcu spodobi:

»Drugo leto,« je rekla Ema, »bom na cvetno nedeljo natrosila po parku konfeti.«

PRI STUDENCU.

V petek je sedela stara Golobovka pri Colnarjevem studencu. Bila je noč, po nebu je veter podil črne oblake. Ko je tako sedela in delala križe in druga skrivnostna znamenja nad svojimi bolnimi nogami, se ji je bližala postava. Stara žena je pridržala sapo. Previdno, boječe je prihajal proti studencu moški. Čepico si je bil potisnil globoko na oči, brado in usta je imel zavito z ruto. Golobovka se je skrila za drevje. Veter je pihal tako glasno, da ni bilo slišati njenih stopinj.

Moški je obstal pri studencu... se previdno ozrl... prisluhnil... se pripognil, napolnil z vodo steklenico, jo zamašil in jo skril pod plašč. Nato se je obrnil, da bi odšel.

»Stoj!«

»Kdo — kdo — kdo?«